

Apunts tècnics de l'Invassat

20/1. La coordinació d'activitats en les
obres de construcció : aspectes millorables

AT-200101

Juan Carlos Castellanos Alba

INVASSAT

APUNTS TÈCNICS DE L'INVASSAT, 20/1

La coordinació d'activitats en les obres de construcció : aspectes millorables

Juan Carlos Castellanos Alba



GENERALITAT
VALENCIANA

INVASSAT

Institut Valencià de
Seguretat i Salut en el Treball

Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball

2020

Títol: *La coordinació d'activitats en les obres de construcció : aspectes millorables*

Autor: Juan Carlos Castellanos Alba. Servei d'Assistència i Promoció. INVASSAT

Edició: febrer de 2010

Sèrie: Apunts Tècnics; AT-200101

Edita: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (INVASSAT). www.invassat.gva.es

Per a citar aquest document

CASTELLANOS ALBA, Juan Carlos. *La coordinació d'activitats en les obres de construcció : aspectes millorables* [en línia]. Burjassot: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball, 2020. 12 p. [Consulta: dd.mm.aaaa]. Disponible en XXXX. (Apunts Tècnics; AT-200101)

CONTINGUT

Introducció, 3. — Independència d'actuacions del coordinador de seguretat i salut en fase d'execució, 3. — Les anotacions en el llibre d'incidències de l'obra, 5. — La formació preventiva del coordinador de seguretat i salut de l'obra, 6. — La figura del recurs preventiu en la coordinació de seguretat i salut en les obres de construcció, 9. — Referències legals i normatives, 11.

RESUM

La present anotació tècnica tracta, amb esperit crític, alguns aspectes de la coordinació d'activitats empresarials en les obres de construcció que, amb l'experiència acumulada en l'aplicació de la normativa relacionada, s'han revelat com a generadors de disfuncions en aquest procés de coordinació i per tant es tracta d'aspectes que són susceptibles de millora, com són la independència d'actuacions del coordinador de seguretat i salut de l'obra en fase d'execució, la freqüent absència d'anotacions en el llibre d'incidències de l'obra, la formació preventiva del coordinador de seguretat i salut i la utilització de la figura del recurs preventiu de l'obra en la coordinació d'activitats. Procedeix advertir al lector que el caràcter del present apunt tècnic és purament il·lustratiu i no exhaustiu.

Introducció

Havent transcorregut més de 20 anys des que es publicara el 25 d'octubre de 1997 el [Reial decret 1627/1997](#), de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen disposicions mínimes de seguretat i de salut en les obres de construcció, s'ha acumulat ja una vasta experiència en la seua aplicació a la realitat de les nostres obres de construcció i entenem que resulta del tot procedent reflexionar sobre les dificultats amb les quals s'han anat trobant els tècnics de prevenció i coordinadors de seguretat i salut tant en fase de disseny com d'execució, en llaures a proposar accions de millora en la seua aplicació i fins i tot normatives que redunden en el millor i més adequat compliment del reial decret anterior.

La present anotació tècnica es dirigeix en concret a analitzar el sistema de coordinació d'activitats empresarials en les obres de construcció i la figura del coordinador de seguretat i salut en fase d'execució (d'ara en avant CSSE), que regula el [Reial decret 1627/1997](#), per a posar damunt de la taula certes disfuncions que venen posant-se de manifest de forma repetida en les nostres obres i realitzar propostes de solució o, almenys, algunes reflexions que puguen portar a la seua solució.

Concretament, el present apunt tècnic aborda les següents qüestions o aspectes relacionats amb la coordinació de seguretat i salut en l'execució de les obres de construcció i amb l'exercici de les funcions pròpies del CSSE:

1. Està garantida la independència d'actuacions del CSSE de l'obra?
2. No solen trobar-se anotacions en el llibre d'incidències de l'obra quan aquest és preceptiu.
3. Es garanteix legalment l'adequada formació en matèria de prevenció de riscos laborals del CSSE de l'obra?
4. S'utilitza correctament la figura del recurs preventiu en la coordinació d'activitats empresarials en el marc d'una obra de construcció?

1. INDEPENDÈNCIA D'ACTUACIONS DEL COORDINADOR DE SEGURETAT I SALUT EN FASE D'EXECUCIÓ

Per a abordar aquest aspecte hem de preguntar-nos primerament qui designa al CSSE i qui paga els seus emoluments. L'[article 3.2.](#) del Reial Decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i de salut en les obres de construcció indica de manera expressa que:

“[...] el promotor, abans dels inicis dels treballs o tan prompte com es constate aquesta circumstància designarà un coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra”.

D'altra banda, en la interpretació que fa la [Guia Tècnica](#) d'aplicació del Reial Decret 1627/1997, publicada per l'[Institut Nacional de Seguridad i Salut en el Treball](#) (INSST), s'indica el següent:

“[...] el nomenament del coordinador en matèria de seguretat i salut és una obligació exclusiva del promotor, amb la finalitat de garantir la seua independència respecte als contractistes i subcontractistes. Per això, no és conforme amb la finalitat i l'esperit de la norma que siga el contractista qui propose al promotor la designació de tal coordinador, arribant fins i tot a abonar-se a càrrec del propi contractista els honoraris professionals del coordinador”.

Així doncs, quan el legislador imposa l'obligació exclusiva de nomenament del CSSE al promotor és per a garantir la independència d'actuacions respecte a contractistes i subcontractistes. Ara bé, garanteix aquesta obligació legal la plena independència del CSSE en les seues actuacions de coordinació? La realitat posa de manifest que en algunes ocasions això no és així pel fet que el promotor, que designa i paga els honoraris del CSSE, i els contractistes, tenen un interès comú que no és un altre que acabar l'obra sense dilacions i en els terminis previstos, que a vegades competeix amb un altre interès comú: la no ocurrencia d'accidents laborals en l'obra.

No obstant això, el CSSE té unes funcions, competències i responsabilitats en matèria de coordinació que li atorga el [Reial Decret 1627/1997](#). Algunes de les funcions, competències i facultats del CSSE que poden dilatar l'execució de l'obra poden ser, entre altres:

- L'aprovació del corresponent Pla de Seguretat i Salut de l'Obra, quan aquest és exigible i dels successius annexos a aquest.
- Quan observara incompliment de les mesures de seguretat i salut, advertirà al contractista d'això, deixant constància de tal incompliment en el llibre d'incidències, quan aquest existisca.
- El coordinador queda facultat per a, en circumstàncies de risc greu i imminent per a la seguretat i salut dels treballadors, disposar la paralització de talls o, en el seu cas, de la totalitat de l'obra.

En definitiva, en moltes ocasions l'exercici de les funcions pròpies del CSSE d'una obra pot tindre com a conseqüència la introducció de dilacions i l'exigència de mesures de seguretat que no sempre són enteses i acceptades de bon grat pels contractistes i tampoc pel promotor.

Com a conseqüència de tot l'anterior l'activitat del CSSE en l'obra es pot veure influenciada per tres pols d'interès que són, d'una banda l'exercici adequat de les seues funcions conformement a les seues competències legals però també pels interessos del promotor i contractistes i fins i tot pels interessos propis com a professional. En la mesura en què l'activitat del CSSE s'allunye del primer pol d'interès la seua actuació pot veure's minvada i condicionada de manera que la seua independència quede limitada.

2. LES ANOTACIONS EN EL LLIBRE D'INCIDÈNCIES DE L'OBRA

El Llibre d'Incidències de l'obra té, en el compliment del seu objectiu de control i seguiment del Pla de Seguretat i Salut de l'obra, un caràcter instrumental i, com a tal instrument, ha de ser d'ús habitual en les obres de construcció que hagen de disposar d'aquest.

Originàriament, abans de l'entrada en vigor del [Reial Decret 1109/2007](#), pel qual es desenvolupa la [Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció](#), hi havia obligació de remetre a la Inspecció de Treball i Seguretat Social (ITSS) qualsevol anotació feta en el Llibre d'Incidència de l'obra. Aquesta situació tenia com a conseqüència “lògica” el fet que pràcticament no s'anotava res en aquest llibre i per tant aquest no complia amb la seua funció de control i seguiment del Pla de Seguretat i Salut.

Amb la publicació del Reial Decret 1109/2007 s'introdueix, en la seua [disposició final tercera](#), na modificació de l'apartat 4 de l'article 13 (“Llibre d'Incidències”) del Reial decret 1627/1997, en el següent sentit:

“[...] En el cas que l'anotació es referisca a qualsevol incompliment dels advertiments o anotacions prèviament anotades en aquest llibre per les persones facultades per a això, [...], haurà de remetre's una còpia a la Inspecció de Treball i Seguretat Social en el termini de 24 hores [...]”.

L'objectiu d'aquesta modificació no era un altre que propiciar la utilització del Llibre d'Incidències com a instrument per a millorar la seguretat i salut de l'obra i reforçar la funció de seguiment i control del Pla de Seguretat i Salut de l'obra a través d'aquest.

Encara amb aquesta modificació continua sent molt habitual trobar una quantitat important d'obres en les quals els Llibres d'Incidències manquen de cap anotació.

El que no es troben anotacions en el Llibre d'Incidències de l'obra pot ser considerat, per l'autoritat laboral i per la ITSS, com a fraudulenta ja que s'entén que pot sostroure al control públic d'inspecció l'execució de l'obra al no utilitzar-se l'instrument legalment previst “El Llibre d'Incidències”.

Com a conseqüència, haurien d'anotar-se en el Llibre les incidències observades en matèria de seguretat i salut al Pla de Seguretat i Salut de l'obra, recollides en altres documents que podríem denominar “No oficials”, propis de l'activitat de coordinació, de manera que tinguen accés els subjectes legalment habilitats i, en particular, els representants dels treballadors i l'autoritat laboral.

Abundant en l'anterior, ha d'entendre's que també són funcions del CSSE les següents:

- Determinar un procediment que garantisca l'accés al Llibre d'Incidències, que donarà a conèixer als subjectes legalment habilitats al seu accés.
- Determinar un procediment que li permeta estar informat de les anotacions que es produïsquen, en termini suficient (per a poder comunicar a contractistes, subcontractistes, representants dels treballadors, ITSS, segons siga procedent).

En definitiva, el coordinador ha d'establir els mecanismes adequats de gestió del Llibre d'Incidències.

Què ha d'anotar-se en el Llibre d'Incidències?

A més dels incompliments de les mesures de seguretat i salut, així com situacions de paralització per risc greu i imminent conforme al que es preveu en l'[article 14 del Reial Decret 1627/1997](#), esulta una bona pràctica incloure:

- Anotacions en relació amb els accidents de treball produïts en l'obra.
- Referència als procediments previstos per a la correcta gestió del Pla de Seguretat de l'obra:
 - Modificacions.
 - Ampliacions/introducció d'annexos.
 - Esmert als procediments de coordinació que s'implantaran.
- Referència als procediments previstos per a la gestió del propi Llibre d'Incidències:
 - Procediments de comunicació.
 - Procediments per a garantir la seua accessibilitat.

3. LA FORMACIÓ PREVENTIVA DEL COORDINADOR DE SEGURETAT I SALUT DE L'OBRA

En matèria de formació del CSSE, les qüestions que han d'aclarir-se són:

1. Qui pot legalment exercir com a coordinador de seguretat i salut en fase d'execució d'obres de construcció?
2. Quina formació o capacitació preventiva han de tindre aquests?
3. Quines reformes legislatives s'entén que haurien de dur-se a terme per a millorar la situació legal actual?

Qui pot legalment exercir com a coordinador de seguretat i salut en fase d'execució d'obres de construcció?

Des del punt de vista legal, la [Disposició addicional quarta de la Llei 38/1999](#), de 5 de novembre d'ordenació de l'edificació deixa clar de manera expressa, per al cas de les obres d'edificació, que:

“Les titulacions acadèmiques i professionals habilitants per a exercir la funció de coordinador de seguretat i salut en les obres d'edificació, durant l'elaboració del projecte i l'execució de l'obra, seran les d'arquitecte, arquitecte tècnic, enginyer o enginyer tècnic, d'acord amb les seues competències i especialitats.”

Inconvenients trobats:

1. Només es regula el cas de les obres d'edificació però què passa en l'obra civil? qui pot exercir en aquest cas com a coordinador de seguretat i salut (CSSE)? podria exercir de coordinador un tècnic/a superior en prl, sense importar la titulació universitària que dispose?
2. Les titulacions a les quals es refereix la disposició addicional són genèriques, arquitecte, arquitecte tècnic, enginyer o enginyer tècnic. No obstant això, aquesta disposició addicional quarta sí que acaba dient “d'acord amb les seues competències i especialitats”. Aquest afegitó pot generar dubtes o, almenys, fer que es pugui entrar en el terreny de les interpretacions, què hem d'entendre per competències? les competències que atorga la titulació? les competències en matèria preventiva? l'especialitat implica que un coordinador només podria exercir en la branca tècnica a la qual es dirigeix la seua titulació? En qualsevol cas, hi ha molts dubtes sobre aquest tema que ningú aclareix, ni tan sols els tribunals.
3. No queda clar que la disposició faça referència a la capacitat o competència preventiva, qüestió aquesta que, amb independència de la titulació, ha d'entendre's nuclear a la labor de tot coordinador, màximament si tenim en compte que en el currículum de la immensa majoria de carreres tècniques universitàries no s'imparteix una formació preventiva adequada per a exercir la funció de CSSE en obra.

Quina formació o capacitat preventiva han de tindre aquests?

Sembla haver-hi consens en el fet que, amb independència de la titulació acadèmica del CSSE, la formació preventiva és imprescindible. Aquesta tesi se sustenta, entre altres, per:

1. De manera general, el [article 14 del Reial Decret 171/2004](#), pel qual es desenvolupa l'article 24 de la [LPRL](#), en matèria de coordinació d'activitats empresarials, indica expressament que: “La persona o persones encarregades de la coordinació d'activitats preventives hauran de comptar amb la formació preventiva corresponent, com a mínim, a les funcions de nivell intermedi”. No obstant això, segons la [Disposició addicional primera](#) d'aquest Reial Decret 171/2004, aquest s'aplicarà per a les obres de construcció segons el que s'estableix en el Reial Decret 1627/97. Com a conseqüència, no existeix un text legal que obligue de manera expressa a una formació preventiva per part del CSSE en obra. No deixa de resultar xocant que de manera general s'exigisca un nivell intermedi en prl (com a mínim) i, no obstant això, per a un sector tan “complicat” des del punt de vista de la seguretat i salut en el treball com el de la construcció no s'exigisca aquesta formació preventiva.
2. D'altra banda, el terme “Tècnic competent” que es recull en la definició del coordinador de seguretat i salut en les obres és interpretat en la [Guia Tècnica](#) d'aplicació del Reial Decret

1627/97, per l'INSST com: “Aquella persona que posseeix titulacions acadèmiques i professionals habilitants (arquitecte, arquitecte tècnic, enginyer o enginyer tècnic) així com coneixements en activitats de construcció i de prevenció de riscos laborals concordes amb les funcions a exercir”. Com a conseqüència (encara que sense caràcter vinculant) la Guia considera fonamental que el coordinador (Tècnic Competent), a més d'estar habilitat per la seua titulació acadèmica dispose una formació adequada en el camp de la prevenció de riscos laborals aplicable a les obres de construcció; exigència aquesta que per descomptat ha de compartir-se. Una altra derivada de la interpretació anterior del terme “Tècnic competent” és la necessària possessió de “coneixements en activitats de construcció”. Aquesta necessitat podria descartar a aquells coordinadors que no tingueren una titulació acadèmica que proporcione aquests coneixements.

3. Com a conseqüència, l'INSST proposa en l'[Apèndix 2 d'aquesta Guia Tècnica](#) un contingut mínim de programa de formació (de 200 hores de duració) per a ser cursat pel professional que vaja a exercir les funcions de coordinador en matèria de seguretat i salut en l'àmbit de les obres de construcció (no sols d'edificació sinó que també d'obra civil).

Inconvenients trobats:

1. Com a conseqüència de tot l'anterior, en la pràctica ens podem trobar amb CSSE que, disposant de titulacions habilitants (en edificació), manquen de coneixements específics de prevenció de riscos laborals aplicables a les obres de construcció. Així mateix, també ens podem trobar en obra civil amb CSSE que, no disposant d'una titulació universitària de les considerades com a habilitants per al cas de les obres d'edificació, estan acreditats com a tècnics superiors en prevenció de riscos laborals. Entenem que aquests CSS poden tindre manques importants a l'hora d'exercir les seues funcions com CSS en un entorn en el qual no han sigut formats acadèmicament. Mancarien de “coneixements en activitats de construcció”, sent aquest un requisit dels necessaris per a ser “Tècnic competent”. Idèntica consideració sembla que hauria de fer-se respecte a aquells enginyers o enginyers tècnics que, per la seua especialitat, manquen de coneixements en construcció.
2. Sense deixar de reconèixer la importància i oportunitat de la formació preventiva proposada pel INSST (de 200 hores) dirigida als professionals de la coordinació en obres de construcció, procedeix aclarir que aquesta no té cap suport legal i per tant no pot considerar-se com una formació oficial tutelada i exigida per l'autoritat laboral competent.
3. Amb tot l'anterior, en la pràctica ens podríem trobar en obres amb CSSE que, disposant de titulacions habilitants, manquen de coneixements específics de prevenció de riscos laborals aplicables a les obres de construcció, podent-se donar la circumstància que els recursos preventius disposats en obra tinguen més coneixements preventius que el propi coordinador de seguretat i salut ja que, almenys aquests disposen de formació bàsica en prevenció de riscos laborals i coneixements/experiència constructius en les tasques per a les quals ha sigut assignada la seua presència com a recurs preventiu. Ha d'entendre's que en aquests casos el coordinador de seguretat i salut NO podria exercir funcions de recurs preventiu en una obra

en la qual no figure com CSSE. No obstant això, sí que semblaria raonable pensar que qualsevol persona que dispose de la formació especialitzada (de 200 hores) a la qual es refereix el INSST poguera ser assignada com a recurs preventiu a condició que tinguera coneixements o experiència en les tasques per a les quals s'assigna la seua presència.

De tots els inconvenients trobats en relació amb la formació del coordinador procedeix preguntar-se Quines reformes legislatives s'entén que haurien de dur-se a terme per a millorar la situació legal actual?

A la vista de tots els inconvenients posats de manifest, sembla incontestable la necessitat de procedir a reformes legislatives i reglamentàries de cert calat com, entre altres possibles:

1. Procedeix legislar sobre qui pot exercir funcions de coordinador de seguretat i salut, tant en la fase d'elaboració del projecte, com en la fase d'execució d'obra, en les obres d'enginyeria civil, igual que es fa en les obres d'edificació. Actualment existeix un buit legal que obliga a la interpretació.
2. Haurien d'aclarir-se els termes “competències i especialitats” als quals es refereix la [Disposició addicional quarta de la Llei 38/1999](#) de manera que quedara clar si les competències es refereixen a les pròpies de la titulació acadèmica o es refereix a les competències en matèria preventiva o a les dues.
3. D'altra banda, independentment del que preveja la Llei 38/1999 anterior o qualsevol altra homòloga futura sobre obra civil, entenem que el [Reial Decret 1627/97](#) hauria d'ampliar les definicions de coordinador de seguretat i salut en el sentit de contemplar el concepte de “Tècnic competent” al qual es refereix la guia tècnica del INSST, deixant per tant de tindre aquesta definició el caràcter de No vinculant, passant a ser obligatòria, és a dir, que el CSSE, en tant tècnic competent, deuria obligatòriament tindre titulació habilitant, coneixements en construcció i coneixements en prevenció de riscos laborals aplicables a les obres de construcció.
4. En qualsevol cas, amb independència de la titulació “habilitant” de la qual es dispose, com a corol·lari a la reforma del [Reial Decret 1627/97](#) anterior entenem, com també ho fa el INSST, necessària la regulació legal d'una obligada formació preventiva especialitzada en obres de construcció per a poder exercir com CSSE. La superació d'aquesta perimetria a més disposar d'un vertader registre de coordinadors de seguretat i salut.

4. LA FIGURA DEL RECURS PREVENTIU EN LA COORDINACIÓ DE SEGURETAT I SALUT EN LES OBRES DE CONSTRUCCIÓ

Per a analitzar la figura del recurs preventiu en la coordinació de seguretat i salut en les obres de construcció hem de referir-nos primerament al que es preveu en la [disposició addicional primera](#) (“Aplicació del reial decret en les obres de construcció”) del Reial decret 171/2004, de 30 de gener, pel qual es desenvolupa l'article 24 de la [Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, en matèria de coordinació d'activitats empresarials. En aquesta s'indica que les obres incloses en l'àmbit d'aplicació del [Reial Decret 1627/1997](#), de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen disposicions mínimes de seguretat i salut en les obres de construcció, es regiran pel que s'estableix en el citat reial decret. En l'apartat c) d'aquesta disposició addicional s'indica:

“c) Els mitjans de coordinació en el sector de la construcció seran els establits en el Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, i en la disposició addicional catorzena de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos laborals, així com qualssevol altres complementaris que puguen establir les empreses concurrents en l'obra”.

La [disposició addicional catorzena](#), relativa a la presència de recursos preventius en les obres de construcció aporta les especificitats de l'article 32 bis de la Llei 31/1995, en la seua aplicació a les obres de construcció, i indica, en el seu apartat 2 que:

“2. El que es disposa en l'apartat anterior s'entén sense perjudici de les obligacions del coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra”.

Com a conseqüència de l'anterior, la presència del recurs preventiu ha de considerar-se com un mitjà més per a aconseguir l'efectiva coordinació entre empreses i treballadors autònoms en les obres de construcció. No obstant això, la designació de recurs preventiu no eximeix a contractistes i subcontractistes de les seues obligacions en matèria de coordinació d'activitats empresarials ja que el recurs preventiu sol és un mitjà més posat al servei de la coordinació de seguretat i salut en l'obra. Tampoc eximeix al CSSE de les seues obligacions com a tal.

Quant a les especificitats del recurs preventiu en les obres de construcció que recull la referida disposició addicional catorzena estan:

- La preceptiva presència de recursos preventius s'aplicarà a cada contractista.
- La presència serà necessària quan durant l'obra es desenvolupen treballs amb riscos especials.
- L'objectiu de la presència de recursos preventius és vigilar el compliment de les mesures incloses en el Pla de Seguretat i Salut i comprovar l'eficàcia d'aquestes.

D'altra banda, procedeix recordar que la disposició addicional única del [Reial Decret 1627/1997](#) indica que el Pla de Seguretat i Salut de l'obra ha de determinar la manera de dur a terme la presència dels recursos preventius i, com a conseqüència lògica, aquest Pla deu primerament determinar i identificar els treballs lligats a activitats o processos perillosos o amb riscos especials.

També procedeix ressenyar referent a això la matisació que introdueix la [Guia Tècnica](#) d'Aplicació del Reial decret 1627/1997 en el seu Apèndix 1 en indicar que:

“Existeixen determinades activitats que poden suposar un risc greu per al treballador que les realitza o per a tercers, si no s'efectuen seguint el procediment de treball establert, encara que s'hagen adoptat totes les mesures preventives de caràcter tècnic exigibles”.

Com vulga que entre aquestes activitats es troben aquelles que reglamentàriament es consideren perilloses o amb riscos especials, com a corol·lari de l'anterior això ens porta a afirmar que el desenvolupament de treballs amb riscos especials requereix l'elaboració i aplicació de procediments de treball.

En relació amb les funcions a desenvolupar per part del recurs preventiu, la mateixa [Guia Tècnica](#) anterior indica el següent: “[...] En concret, en el cas de les obres de construcció, la presència del recurs preventiu tindrà com a objecte vigilar el compliment de les mesures incloses en el pla de seguretat i salut en el treball de l'obra i comprovar l'eficàcia d'aquestes (disposició addicional 14a, LPRL). La seua vigilància s'ajustarà a les mesures incloses en l'esmentat pla de seguretat i salut relatives als treballs que han fet necessària la seua presència”. Com a conseqüència, el nomenament del recurs preventiu de l'obra té lloc únicament en relació amb una activitat concreta (la que ha fet necessària la seua presència) i per tant, no hi ha la possibilitat de designar un recurs preventiu per a tota l'obra de construcció a manera de “vigilant integral” del conjunt d'activitats. Així mateix, com a persona supervisora de l'activitat ha de conèixer al detall el procediment de treball corresponent a l'activitat i ha de proporcionar-se-li la informació i formació necessàries perquè siga capaç de detectar possibles desviacions d'aquest.

Finalment, per a concloure, procedeix recordar que segons l'[article 32 bis \(“Presència dels recursos preventius”\) de la Llei 31/1995](#), de de prevenció de riscos laborals, el recurs preventiu deu:

- Reunir coneixements, qualificació i experiència necessaris en les activitats o processos en els quals es requereix la seua presència.
- Comptar amb la formació preventiva corresponent, com a mínim, a les funcions de nivell bàsic.

REFERÈNCIES LEGALS I NORMATIVES

ESPANYA. Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de prevención de Riesgos Laborales. *Boletín Oficial del Estado* [en línia], 10.11.1995, núm. 269 [Consulta: 28.01.2020]. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/l/1995/11/08/31/con>

ESPANYA. Ley 32/2006, de 18 de octubre, reguladora de la subcontratación en el Sector de la Construcción. *Boletín Oficial del Estado* [en línia], 19.10.2006, núm. 250 [Consulta: 30.01.2020]. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/l/2006/10/18/32/con>

ESPANYA. Ley 38/1999, de 5 de noviembre, de Ordenación de la Edificación. *Boletín Oficial del Estado* [en línia], 06.11.1999, núm. 256 [Consulta: 30.01.2020]. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/l/1999/11/05/38/con>

ESPANYA. Real Decreto 1627/1997, de 24 de octubre, por el que se establecen disposiciones mínimas de seguridad y de salud en las obras de construcción. *Boletín Oficial del Estado* [en línia], 25.10.1997, núm.

256 [Consulta: 30.01.2020]. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/rd/1997/10/24/1627>

ESPANYA. Real Decreto 1109/2007, de 24 de agosto, por el que se desarrolla la Ley 32/2006, de 18 de octubre, reguladora de la subcontratación en el Sector de la Construcción. *Boletín Oficial del Estado* [en línea], 25.08.2007, núm. 204. [Consulta: 28.01.2020]. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/rd/2007/08/24/1109/con>

INSTITUT NACIONAL DE SEGREDEDAD I SALUT EN EL TREBALL (Espanya). *Guía técnica para la evaluación y prevención de los riesgos relativos a las obras de construcción* [en línea]. Madrid: Instituto Nacional de Seguridad y Salud en el Trabajo (INSST), 2019. 154 p. [Consulta: 28.01.2020]. NIPO: 871-19-111-0. Disponible en: <https://www.insst.es/-/guia-tecnica-para-la-evaluacion-y-prevencion-de-los-riesgos-relativos-a-las-obras-de-construcci-1>



GENERALITAT
VALENCIANA

INVASSAT
Institut Valencià de
Seguretat i Salut en el Treball

Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball
Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball INVASSAT

www.invassat.es secretaria.invassat@gva.es